

CZU: 343.611

ASPECTE PRIVIND PREVENIREA ȘI INVESTIGAREA OMORURILOR LA COMANDĂ

Marian GHERMAN,

doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Catedrei „Activitate specială de investigații și anticorupție”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
ORCID: 0000-0002-2033-1566

Alexandru CICALA,

doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Activitate specială de investigații și anticorupție”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
ORCID: 0000-0001-5900-0679

Rezumat

Un loc deosebit în categoria infracțiunilor contra vieții și sănătății persoanei îl ocupă omorurile la comandă, cunoscute încă din Epoca Antică și din Evul Mediu, când ele se săvârșeau pentru înlăturarea pretendenților la tron, adversarilor politici, uneori și din motive religioase, utilizându-se în acest scop arme albe și otrăvuri.

În cadrul demersului nostru științific ne propunem să analizăm unele elemente criminologice privind manifestarea infracțiunilor de omor la comandă în practica judiciară și înaintarea propunerilor de prevenire, investigare a fenomenului vizat.

Cuvinte-cheie: omor la comandă, crimă, prevenire, investigare, factori criminogeni, infracțiuni, victimă, infractor, prevenire specială, prevenire individuală.

Summary

A special place in the category of crimes against the life and health of the person is occupied by contract killings, known since ancient times and the Middle Ages, when they were carried out for the removal of pretenders to the throne, political opponents, sometimes also for religious reasons, being used in this purpose white weapons and poisons.

As part of our scientific approach, we propose to analyze some criminological elements regarding the manifestation of murder-on-demand crimes in judicial practice and the submission of proposals for prevention, investigation of the phenomenon in question.

Keywords: contract killing, crime, prevention, investigation, criminogenic factors, crimes, victim, criminal, special prevention, individual prevention.

Introducere. După cum a demonstrat practica, în țările aflate în perioada de tranziție, însoțită de schimbări radicale de caracter politic și social-economic, situația se dezechilibrează. Aceasta se manifestă prin creșterea

criminalității, prin apariția noilor genuri de infracțiuni, precum și prin reînvierea unor tipuri de fapte antisociale cu noi trăsături ce caracterizează personalitatea criminalilor, motivele, scopurile, metodele și mijloacele utilizate pentru atingerea lor. Un exemplu convingător poate servi dezvoltarea omorurilor la comandă, începând cu ultimul deceniu al secolului XX, fapt care a impus legislatorul să stabilească răspunderea penală pentru comiterea lor.

Anterior rar întâlnite în practica judiciară, la începutul perioadei nominalizate, anual, pe teritoriul țării, se înregistrau până la 18 atentate la viață cu semne de a fi comise la comandă, numărul lor reducându-se treptat până la 3-4 cazuri. Însă situația reală în acest domeniu trebuie caracterizată nu în baza acestor semne exterioare ale crimelor [7, p. 63], ci numai a rezultatelor descoperirii, cercetării cauzelor și examinării lor în instanțele de judecată, deoarece până la descoperire, săvârșirea faptei la comandă nu este cunoscută și poate fi doar presupusă.

În pofida la numărului relativ mic al acestor infracțiuni ce figurează în statistica oficială, ele prezintă un pericol social deosebit, care reiese din faptul cauzării ilicite a morții victimei, precum și din alte circumstanțe cum ar fi: răspândirea lor ca un mijloc de înlăturare a persoanelor indezirabile și soluționare a diferitor probleme, utilizarea de către infractori la îndeplinirea comenzii a unor metode și mijloace periculoase pentru viața mai multor persoane și a elementelor de înspăimântare, ceea ce creează o largă rezonanță socială, neîncrederea populației în puterea legii și siguranța vieții, capacitățile statului de menținere a ordinii de drept.

Conținut de bază. La etapa actuală se observă lărgirea categoriilor sociale din care fac parte victimele, printre care majoritatea sunt persoane avute, care au atribuție la afaceri comerciale și bussines – comercianți, bancheri, persoane de afaceri, funcționari de stat implicați în bussines și afaceri ilicite, precum și alte categorii de persoane – politicieni, jurnaliști, lucrători ai organelor de drept.

Adeseori victimele sunt lideri și membri activi ai formațiunilor criminale. La nivelul relațiilor familiale și de trai, victime devin părinții, soții, soțiile, feciorii și ginerii.

Unii autori ruși susțin că, comportamentul victimei marchează procesul de autocriminalizare și provoacă acțiunile ilegale ale organizatorului. Factorul de bază al victimizării omorurilor comise la comandă constă în activitatea părții vătămate (legală sau ilegală) care generează neînțelegeri de ordin material între potențialul organizator și potențiala victimă [9].

Anterior s-a remarcat că un anumit contingent de persoane este expus a fi victima omorului la comandă. Însă trebuie de evidențiat și grupul de risc dintre aceștia sunt: lucrătorii organelor de drept, conducătorii întreprinderilor, instituții comerciale și reprezentanții structurilor criminale. Este

interesant faptul că în majoritatea cazurilor, killerii înșiși aparțin grupului respectiv.

Activitatea victimelor din grupul respectiv accelerează procesul de victimizare. Aceasta se manifestă în cazurile când victime evoluează elementele criminale, în aceste cazuri părțile vătămate, de regulă formează motivația criminală a organizatorului. Victimizarea reprezentanților lumii criminale și a altor subiecți activitatea cărora poartă un caracter ilicit, poate fi descrisă cu cuvintele lui Hans von Heting [5]: procesul în care elementele antisociale se sfârșie unele pe altele [10, p. 239]. Deseori proprietari ai structurilor comerciale sunt autorități criminale și după natura activității lor interesele lor se ciocnesc cu ale altor infractori, de obicei, în jurul capitalului sau teritoriului.

Din punct de vedere victimologic o importanță deosebită o prezintă informațiile despre caracterul activității, comportamentul părții vătămate, relațiile cu organizatorul la momentul luării deciziei de către acesta de a comite infracțiunea.

Înainte de comiterea omorului, are loc urmărirea potențialei victime, stabilirea planului și regimului de circulație. Pare a fi logic că schimbarea permanentă a acestora va face atacul mai problematic, însă practica arată că aceasta este o metodă neefectivă de apărare împotriva atentatelor criminale. De aceea este interesant faptul că chiar după prognozarea acțiunilor organizatorului, victima de obicei nu întreprinde măsurile adecvate sau nu este în stare să înfrunte „killerul”, deși în practică au loc cazuri când victima a fost supusă mai întâi chiar tentativei.

Pentru unii autori prezintă interes problema victimelor „indirecte”. După cum ilustrează însăși practica, utilizarea serviciilor „bodyguard-ului” nu soluționează problema preîntâmpinării omorurilor la comandă. Ex. Rotaru-Zelionî: bodyguardzii nu sunt o „țintă”, dar prezintă obstacol victimei, ei nu sunt victimele organizatorului, ci victime „indirecte” ale autorului omorului la comandă. La numărul acestor victime sunt atribuite persoanele care o însoțesc pe victima propriu-zisă. Acestea pot fi paza, șoferii și membrii familiei, precum și alte persoane [2, p. 136-142].

Rolul părții vătămate în geneza omorurilor săvârșite la comandă își are particularitățile sale specifice. Se poate face o clasificare în baza caracteristicilor social-demografice, moral-juridice și personale.

Majoritatea victimelor omorurilor la comandă sunt persoane de gen masculin. Materialele dosarelor penale studiate arată că victime ale omorurilor la comandă devin primordial persoane cu vârsta cuprinsă între 30 și 55 de ani. Tot aici îmi permit a face o delimitare între membrii grupărilor criminale devenite victime, cu vârsta.

Unii practicienii explică lipsa victimelor „tinere” ale omorurilor la co-

mandă prin faptul că acestea nu au obținut experiența de viață și profesională necesară și, de asemenea, nu au relații de serviciu sau de altă natură bine stabilite [1, p. 59]. Cele relatate până acum permit a trage unele concluzii:

- în primul rând, rolul hotărâtor al victimizării constă în rolul activ al victimei infracțiunii, activitatea sa sau unele acțiuni ce provoacă faptele criminale din partea organizatorului;

- în al doilea rând, la astfel de măsuri radicale se recurge când victima desfășoară o activitate ilegală, precum, și „incorectă” în raport cu partenerii, colegii etc., ceea ce generează motivația criminală;

- în al treilea rând, metodele de pază pasivă cum sunt utilizarea autoturajelor blindate, a serviciilor de pază sunt neefective de aceea în cazul parvenirii amenințărilor, obiectul atentării trebuie să informeze despre aceasta organele de drept, rudele și apropiații;

- în al patrulea rând, victime ale omorurilor la comandă devin cu precădere persoane din lumea criminală, însă pot fi și reprezentanții organelor de drept, ai mijloacelor de informare în masă etc.

- în al cincilea rând, victime ale omorurilor la comandă devin doar persoanele ale căror acțiuni cărora aduc atingere sau sunt în contradicție cu interesele organizatorului;

- în al șaselea rând nici o măsură de securitate personală nu poate garanta potențialei victime că nu va fi supusă atacului din partea „killerului”;

- în al șaptelea rând, stabilirea personalității victimei omorului la comandă și ulterior a persoanelor pentru care moartea ei ar fi fost convenabilă constituie premisa în descoperirea acestor infracțiuni [8, p. 28].

În această ordine de idei, rezultă că pentru elucidarea cazurilor de omor la comandă nu e suficientă numai cunoașterea infractorului, ci și a victimei – a comportamentului acesteia, a situației materiale, etc. – deoarece acest lucru contribuie în mod substanțial nu numai la aflarea scopului infractorului, ci și la aflarea condițiilor favorizante care au determinat personalitatea făptuitorului să săvârșească infracțiunea.

Printre cauzele identificate ce stau la baza omuciderilor săvârșite la comandă sunt:

- împărțirea sferelor și teritoriilor de influență;

- neachitarea în termen a datoriilor bănești și năzuința de înlăturare a creditorului;

- pedeapsa pentru tănuirea de parteneri a venitului obținut în urma afacerilor ilegale bazate pe un capital comun;

- lupta pentru ocuparea pozițiilor de influență în mediul criminal;

- conflictele generate de sustrageri, mașinații, lupta pentru funcția de lider în structurile private;

- nerespectarea acordurilor și obligațiilor contractuale de către gru-

purile comerciale, structurile bancare etc.

- estorcarea și surprinderea controlului din partea formațiunilor criminale, a activității antreprenorilor de către formațiunile criminale;
- raporturile ostile îndelungate din sfera familială;
- conflictele generate de relațiile intime extraconjugale ale victimei;
- gelozia [1, p. 47].

Omorurile la comandă diferă de alte tipuri de atentate la viață și prin participarea la ele a mai multor indivizi cu diferite roluri. În varianta simplă, ei sunt: persoana interesată de omor (inițiatorul, clientul) și executorul comenzii - primii fiind conducătorii firmelor, băncilor, structurilor comerciale, fondurilor care își exclud partenerii de bussines, concurenții, liderii grupărilor criminale care extorcau de la ei bani sau bunuri materiale [3, p. 167].

Printre clienți, după cum am mai precizat anterior, deseori figurează și autoritățile din lumea interlopă, care recurg la omoruri comandate, utilizându-le în lupta pentru repartizarea sferelor de influență, ca mijloc de rezolvare a litigiilor criminale și înlăturarea adversarilor. De regulă, după aceasta urmează una sau câteva acțiuni de răspuns.

În alte cazuri clienții sunt membri ai familiei, rude, foștii soți și concubini ai victimei, care se răzbună astfel pentru jignirile aduse sau urmăresc scopul acaparării averii.

Schema complicilor la omorul la comandă poate include și un organizator, care este o persoană de încredere devotată clientului și este din anturajul lui (subordonat de serviciu, lucrător al serviciului de securitate al firmei, reprezentanții structurilor comerciale, care activează sub „acoperirea” formațiunilor criminale). Organizatorului îi revine sarcina căutării și convingerii unei persoane să comită omorul pentru o recompensă, realizând singur misiunea clientului sau atrăgând un intermediar.

Intermediarul, de regulă, îl cunoaște pe organizator, este știut ca reprezentant al lumii criminale sau ca persoană ce menține relații cu ea.

Un participant obligatoriu la omorul la comandă este executorul, uciagașul profesionist, membru al unei formațiuni criminale sau o persoană care activează sub controlul ei, are o pregătire specială, se antrenează regulat, perfecționându-și deprinderile profesionale. Killerii au fost participanți la conflictele armate, și-au făcut serviciul în organele de forță și în subdiviziuni speciale ca țintași, precum și elemente criminale, care au căpătat deprinderile necesare de aplicare a armelor de foc și dispozitivelor explozive în procesul antrenărilor individuale. Deseori, ei sunt din alte localități, în special din cele necontrolate de organele de stat constituționale, precum și cetățeni ai altor țări (Ucraina, Rusia etc.).

Executorii omorurilor la comandă din sfera relațiilor familiale și de trai sunt cunoscuții clientului, persoane cu antecedente penale și cu reputa-

ția respectivă.

Activitatea infracțională a participanților, îndeosebi în cazurile complicate, include câteva etape. Faza pregătirii omorului se caracterizează prin apariția la client a intenției criminale, căutarea de către el personal sau cu atragerea de către organizator a unui „killer”, discutarea și atingerea înțelegerii privind condițiile comiterii crimei. În continuare, în baza datelor de care dispune angajatorul și a celor obținute în procesul studierii victimei de către criminalii angajați, participanții vor elabora planul săvârșirii infracțiunii. La alegerea timpului, locului, mijloacelor, metodei de comitere a omorului la comandă, se ține cont de informația despre modul de viață, regimul de zi, mijloacele de transport, rutele deplasării viitoarei jertfe, organizarea pazei la locul ei de trai, de serviciu și în timpul deplasărilor.

Pregătind omorul la comandă, criminalii procură arme, inclusiv special confecționate, achiziționează de la persoane necunoscute mijloace de transport pentru utilizarea lor o singură dată, uneori le înzestreaază cu mijloace și semne ale unor servicii (ambulanță, poliție etc.), cu numere de înmatriculare false ce vor fi folosite doar în timpul săvârșirii acțiunilor.

Dacă există riscul identificării sursei de procurare a armelor, se distruge numărul și seriile lor.

Concomitent, infractorii pot intui și măsuri ce împiedică demascarea lor – crearea artificială a unui alibi, pregătirea locului de ascundere temporară a killerilor, perfectarea documentelor falsificate, procurarea prealabilă a biletelor pentru plecarea imediată a executorului peste hotarele țării.

Aceasta mai conține și instructajul privind comportarea executorului în caz de reținere – să nu recunoască în nici un caz a participării la omor, iar în situații fără ieșire să motiveze săvârșirea faptei din motive personale, garantându-i susținere în timpul detenției și după eliberare.

La etapa următoare se întreprind principalele acțiuni ilicite pentru îndeplinirea comenzii, care, nemijlocit, pun în pericol viața victimei, intențiile criminale fiind realizate în diferite locuri, de către unul sau câțiva killeri, cu aplicarea armelor de foc sau dispozitivelor explozive.

La săvârșirea omorului în timpul intrării sau ieșirii victimei din clădiri (de serviciu, case de locuit, bănci, baruri, cluburi etc.) infractorii deschid foc de la o distanță mare sau mică, utilizând pistoale automate, puști cu lunetă, pistoale, uneori de pe 2-3 poziții [8, p. 38].

În alte cazuri, dispozitivele explozive se instalează la ușa locuinței sau la poarta ogrăzii, fiind puse în funcție de către victimă în timpul deschiderii lor, cu ajutorul mecanismului de ceasornic sau prin dirijare de la distanță.

În locuințe, încăperi de serviciu, baruri, omorurile la comandă se săvârșesc rareori de către killeri mascați, cu aplicarea pistoalelor și riscul asasinării martorilor.

Exercitând comenzile, killerii asasinează victimele și în scările blocurilor locative, utilizând pistoale cu amortizor, stații de radio portative pentru transmiterea informației despre locul aflării ei.

Atacând victima care se deplasează cu un automobil, infractorii trag rafale din pistoale automate, aflându-se în ambuscadă, sau în procesul urmăririi ei cu mijloace de transport (automobile, motociclete sportive), sau la locul opririi, creând și obstacole artificiale pentru atingerea scopului. De regulă, killerii efectuează împușcături de control, în regiunea capului sau inimii victimei, garantând astfel survenirea morții.

În practică s-au înregistrat și atentate la viața obiectelor comenzilor prin minarea automobilelor lor personale și aruncarea dispozitivelor explozive în încăperile de locuit și de serviciu.

Reieșind din tendințele evoluției criminalității, este posibilă folosirea mai largă în acest scop a substanțelor toxice, mașinilor-capcană minate, înscenărilor diferitor accidente.

După asasinarea victimei survine etapa în care participanții la omorul comandat întreprind măsuri pentru tănuirea crimei și activității lor criminale.

Cea mai răspândită metodă de tănuire a legăturii dintre killer și arma utilizată este lăsarea sau tănuirea ei la locul săvârșirii infracțiunii sau în apropierea lui (în lăzi de gunoi, fântâni de canalizare, fâșii forestiere, pe acoperișurile blocurilor locative). Aceasta are loc chiar și în cazurile utilizării la îndeplinirea comenzii a armelor costisitoare, confecționate special pentru astfel de scopuri, ușoare, de dimensiuni mici și înzestrate cu diferite dispozitive (optică, amortizoare etc.).

Unitățile de transport, folosite la comiterea crimei, se tănuiesc în locurile prealabil pregătite, la parcările cu plată sau se distrug prin incendiere, explozie, pentru a nimici urmele ce pot servi la identificarea criminalilor.

Cunoscând practica intensificării controalelor în legătură cu săvârșirea faptelor de acest gen, killerii se ascund la vile, în case și apartamente arendate sau părăsesc urgent localitatea în care au comis fapta, folosind mijloacele de transport personale, taxiurile, biletele procurate prealabil.

Pentru evitarea demascării, clientul își asigură un alibi, aflându-se în timpul săvârșirii infracțiunii într-o companie de cunoscuți sau în altă localitate, evitând contactul cu executorul omorului, toate întrebările legate de condițiile angajării, modul și suma recompensei hotărându-le prin intermediul altor persoane.

Participanții la omorurile comandate utilizează și alte metode de tănuire a legăturii dintre ei și atribuția la fapta ilicită – exclud întâlnirile în public, nu poartă convorbiri în locuri și prin mijloace tehnice ce pot fi controlate.

Clienții solizi și autoritățile criminale recurg și la cel mai sigur mijloc –

lichidarea executorului comenzii.

Totodată, practica cunoaște și unele cazuri de tăinuire a crimei prin ascunderea sau nimicirea cadavrului victimei, metode caracteristice omorurilor comise în procesul reglării litigiilor criminale și în sfera relațiilor familiale și de trai.

Astfel, se menționează faptul că omorurile la comandă, generate de economia de piață, diferă de omorurile analogice comise anterior și se deosebesc prin perceperea, determinarea și calificarea acestor fapte, indicii calitativi și cantitativi incomparabili, multiplele motivații și lărgirea contingentelor de oameni, care devin victime, apariția unui nou tip de infractori – ucigașul profesionist.

Eforturile organelor de drept implicate în activitatea de prevenire, investigare și descoperire a omorurilor la comandă trebuie îndreptate spre realizarea unui complex de activități în scopul depistării și neutralizării factorilor ce favorizează comiterea lor, identificarea persoanelor ce intenționează și pregătesc comiterea lor și înfăptuirea în privința lor a activităților de prevenire și curmare a activității infracționale.

După cum s-a menționat, cauzele comiterii omorurilor la comandă trebuie căutate în crizele economice, sociale, politice și morale ale societății, a căror lichidare va duce la diminuarea criminalității. Deci baza activității de prevenire trebuie să o constituie activitățile generale de prevenire, orientate spre îmbunătățirea condițiilor social-economice ale vieții cetățenilor, dând atenție și măsurilor speciale de prevenire, care sunt mai aproape de activitatea practică, efectuarea lor nu necesită mari cheltuieli financiare, iar rezultatelor lor pot fi observate într-un timp scurt, ceea ce face posibilă analiza eficienței lor.

În cadrul activităților preventive un rol important îi aparține perfecționării legislației autohtone, ajustării ei la standardele internaționale și schimbările survenite în societate. Ținând cont de legăturile dintre diferite fenomene sociale, acestea se referă la actele normative urmărind prevenirea și combaterea crimei organizate, corupției, spălării banilor și criminalității internaționale.

Eficiența în prevenirea omorurilor la comandă sunt activitățile orientate spre lichidarea bazei material-financiare, înlăturarea din sfera economiei a structurilor create de formațiunile criminale și a celor care le susțin, folosind toate pârghiile legitime cu caracter juridic, administrativ, fiscal și altele.

În cadrul activităților de prevenire specială, organele de drept, efectuează măsurile recomandate pentru prevenirea atentatelor la viață și sănătate prin informarea populației despre prevederile legislative referitoare la omorul la comandă și consecințele săvârșirii lui, prin verificarea periodică a

obiectivelor de păstrare a armelor, munițiilor, dispozitivelor explozive pentru asigurarea integrității lor, prin întreprinderea permanentă a măsurilor de identificare a persoanelor ce păstrează, poartă ilicit arme de foc, dispozitive explozive și de ridicare a lor.

Folosind diferite forme de propagare (lecții, publicații în mass-media, convorbiri), se concentrează atenția pe problemele profilaxiei victimologice [4, p. 345], familiarizând cu condițiile care favorizează comiterea acestor infracțiuni unele categorii de persoane ce devin deseori victime (antreprenori, lucrători ai sistemului bancar, persoane cu funcții de decizie, politicieni). Acestora li se recomandă să se conducă după următoarele reguli:

- neimplicarea în afaceri dubioase, în acțiuni legate de mituire;
- respectarea clauzelor contractuale, excluderea din practică a faptelor care lezează interesele partenerilor și ale concurenților;
- neadmiterea apelării la ajutorul structurilor criminale, tendința ca toate problemele și divergențele să fie rezolvate în mod civilizată, în baza legislației în vigoare;
- excluderea subiectivismului la adoptarea deciziilor de reducere a statelor de personal, de concediere a angajaților, de retrogradare în funcție;
- respectarea culturii politice, renunțarea la utilizarea în lupta contra adversarilor politici a învinuirilor neîntemeiate de săvârșire a unor fapte ilicite sau imorale.

Activitatea de prevenire a omorurilor la comandă presupune și efectuarea profilaxiei individuale, care include identificarea persoanelor din categoriile nominalizate, care pot fi angajate pe rol de executant și aplicarea față de ele a acțiunilor cu caracter educativ.

Suntem de părerea că, elementele principale ale profilaxiei individuale în cazul omorurilor la comandă sunt :

1. relevarea persoanelor predispușe de a comite infracțiuni de omucidere;
2. luarea acestora la evidență profilactică și specială;
3. aplicarea asupra acestui contingent de persoane a unui set de măsuri de ordin educativ, medical, juridic și operativ.

Totodată, rezultatele analizei informațiilor incluse în cauzele penale privind omorurile la comandă pe parcursul ultimelor 10 ani, creează condiții reale de manevrare cu forțele și mijloace pentru realizarea cu succes a activităților de prevenire individuală a omorurilor la comandă.

Acumulând aceste informații privind categoriile de persoane ce au fost implicate în activități de pregătire a omorurilor la comandă, angajații organelor de forță pot realiza următoarele:

- exercitarea de influență morală asupra organizatorilor, intermediarilor și executorilor, convingându-i să renunțe la realizarea intențiilor cri-

minale. Acțiunile educativ-explicative se vor realiza, după caz, nemijlocit de către angajații organelor de drept sau cu ajutorul altor persoane percepute ca fiind capabile să influențeze figuranții;

- reținerea după caz a participanților la pregătirea omorurilor și tragerea lor la răspundere penală pentru faptele ilicite comise anterior și documentate (păstrarea, purtarea ilegală a armelor de foc, dispozitivelor explozive, amenințarea cu omor etc.);

- crearea condițiilor care ar exclude comiterea infracțiunilor;

- în urma schimbului de informații cu organele de drept ale altor state, de luat la evidență specială a presupușilor killeri sosiți din alte țări și realizarea măsurilor care fac posibilă identificarea, constatarea participării la activitatea criminală, recunoașterea faptului implicării în pregătirea infracțiunii și participării la actele comise anterior;

- efectuarea acțiunilor speciale de investigații de către subdiviziunile specializate pentru depistarea și lichidarea secțiilor de pregătire a executorilor omorurilor la comandă (killerilor);

- identificarea grupărilor criminale care practică șantajul, alte forme ilicite de acaparare a bunurilor (uzine, clădiri, porțiuni de teren etc.) și aplicarea față de acestea a măsurilor prevăzute de lege.

Ca elemente componente ale criminalității contemporane, atentatele la viața și sănătatea persoanei ce se săvârșesc la comandă și crima organizată sunt strâns legate între ele. De aceea este necesară efectuarea sistematică a acțiunilor speciale profilactice de destrămarea formațiunilor criminale organizate, documentare a activității ilicite a membrilor și liderilor lor.

Activitatea preventivă a acestor infracțiuni cuprinde și alte măsuri profilactice cu caracter special și individual, care sunt recomandate și aplicate pentru prevenirea omuciderilor.

În practica activității speciale de investigații realizate de către subdiviziunile specializate, oglindite în prevederile art.6 al Legii privind activitatea specială de investigații [6], se aplică cu succes și metoda prevenirii omorurilor la comandă prin realizarea unor măsuri speciale de investigații, ce oferă posibilitatea subiecților activității speciale de acumulat informații precum și desfășurarea unor acțiuni ce atentează direct la obținerea datelor referitor la pregătirea sau tentativa omorurilor la comandă.

De obicei, clientul sau organizatorul crimei caută în mediul criminal un individ care, contra plată, ar fi de acord să comită omuciderea. Astfel de informații poate fi obținută doar în urma realizării și aplicării „instrumentelor juridice” oferite de art. 18 al legii prenotate.

Rezumând cele expuse, putem concluziona următoarele:

1. omorurile la comandă sunt cunoscute din cele mai vechi timpuri și nu constituie un fenomen nou;

2. omorurile la comandă au fost răspândite, ceea ce se adevărește prin îngrijorarea legislatorului, care a stabilit răspunderea penală pentru astfel de fapte;

3. omorurile la comandă anterior nu purtau un caracter de masă și, de regulă, constituiau un act de răzbunare, având un caracter politic sau religios;

4. omorurile la comandă sunt pe larg răspândite acolo unde au loc schimbări politice și social-economice, când societatea și puterea de stat pierdea controlul asupra situației create și problemele apărute erau soluționate pe căi ilegale, deoarece legile, pe o perioadă de timp, din anumite considerente, încetau să mai acționeze [11, p. 23].

5. pentru elucidarea cazurilor de omor la comandă nu e suficientă numai cunoașterea infractorului, ci și a victimei – a comportamentului acesteia, a situației materiale, etc. –, deoarece acest lucru contribuie în mod substanțial nu numai la aflarea scopului infractorului, ci și la aflarea condițiilor favorizante care au determinat personalitatea făptuitorului să săvârșească infracțiunea.

Referințe bibliografice

1. Cicala Al., Analiza criminologică și prevenirea infracțiunilor de omor. Editura: Departamentul Editorial Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”, Chișinău 2021. 174 p.
2. Cicala Al., Trăsăturile personalității victimelor în cazul infracțiunilor de omor, În: Revista științifică internațională Supremația dreptului, Chișinău nr. 2, 2020.
3. Gladchi Gh., Criminologie generală, Ed: Museum, Chișinău 2001, 312 p.
4. Gladchi Gh., Victimologie, Acad. Ștefan cel Mare a MAI, Chișinău 2019, 481 p.
5. Hentig, von Hans, (1948). The Criminal and His Victim. New Haven: Yale U. Press. (El criminal y su víctima).
6. Legea nr. 59 din 29.12.2012 privind activitatea specială de investigație.
7. Pareniuc Al., Aspecte juridico-penale ale omorului la comandă. Chișinău: Departamentul Editorial-Poligrafic al Academiei „Ștefan cel Mare”, 2021 168 p.
8. Punga A., Pareniuc Al., Hoții în lege. Criminalitatea organizată în Republica Moldova – mituri și realitatea, Ed: Academia „Ștefan cel Mare”, Chișinău 2012, 106 p.
9. Шиханцов Г. Г. Криминология. Минск: Тесей, 2006. <http://ebooks.grsu.by/criminal/1-ponyatie-i-zadachi-preduprezhdeniya-prestupnosti.htm> (vizitat pe 28.11.2012).
10. Шнайдер Т.П. „Криминология”, Ed. Прогресс-Универс, Москва, 1994, 502 p.
11. Локк Р.В., Заказные убийства, Ed: „Былина”, Москва, 2003.